

پژوهش‌های فقهی/فقه پزشکی

تلقیح مصنوعی از نگاه فقه

آیت‌الله سیداصغر ناظم‌زاده‌قمی

www.ketab.ir

بوسه‌های
۱۴۰۱

ناظم‌زاده قمی، سیداصغر، ۱۳۲۳ -

تلقیح مصنوعی از نگاه فقه/ اصغر ناظم‌زاده قمی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۱.
۳۶۸ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۳۲۴۸) (فقه و حقوق)

ISBN 978-964-09-2480-8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۳۶۷]-۳۶۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. تلقیح مصنوعی انسان (فقه). ۲. تلقیح مصنوعی انسان (فقه اهل سنت). ۳. تلقیح مصنوعی انسان -

جنبه‌های مذهبی - اسلام. ۴. تلقیح مصنوعی انسان - فتواها. الف. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷/۳۷۹

BBR ۱۹۸/۶

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۰۲۹۶۱۵

۱۴۰۱

www.ketab.ir

■ موضوع: فقه و حقوق

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۲۴۸

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۱۳۳

بوستان کتاب

بوستان کتاب

تلقیح مصنوعی از نگاه فقه

• نویسنده: آیت الله سید اصغر ناظم زاده قمی

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

• لیتوگرافی: چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۱ • شمارگان: ۵ • بها: وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

۱۸۰/۳

♦ دفتر مرکزی: قم، مخ شهدا (صفهانه)، ص ب ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۰۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ نمابر: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۴۴۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، تپش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، یا ارسال شماره همراه خود به ۰۲۱۵۵-۱۰۰ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وبسایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستاران: ابوالفضل طریقه‌دار و محمدرضا منصفی‌سروندانی
- اصلاحات حروف نگاری: مهدیه قربان دوست • صفحه‌آرا: حسین محمدی • نمونه‌خوانی: علی میری
- کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش • طراح جلد: امیرعباس رجبی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی
- رئیس مؤسسه
- محمداقبر انصاری

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: چهار نکته درباره ازدواج و فرزندآوری
۳۳	فصل دوم: واژه‌شناسی پیشینه تلقیح مصنوعی
۳۳	۱. تلقیح مصنوعی
۳۴	۲. جنین
۳۶	۳. حمل
۳۶	۴. فراش
۳۷	۵. اسپرم
۳۷	۶. تخمک و تخمدان
۳۷	۷. رحم یا زهدان
۳۸	پیشینه تلقیح مصنوعی
۳۹	فصل سوم: مفهوم و حقیقت نسب
۴۳	توضیحی در عدم انتساب فرزند زنا به پدر و مادر

۴۳	تعبیر اول: نفی نَسَب به طور مطلق
۴۵	تعبیر دوم: نفی نسب در بعضی احکام
۴۷	ادله نفی نَسَب از ولد زنا: (نفی توارث)
۴۷	محل جریان قاعده
۴۸	معنای الفاظ قاعده
۵۱	ادله و مستندات قاعده «الولد للفراس و للعاهر الحجر»
۵۷	فصل چهارم: جریان اصول عملیه در تلقیح مصنوعی
۵۹	دو دیدگاه در جریان اصل احتیاط در باب نکاح و فروج
۷۹	فصل پنجم: اقسام و احکام تلقیح مصنوعی
۷۹	قسم اول: تلقیح مصنوعی در داخل رحم
۸۱	صورت اول: انتقال اسپرم شوهر به رحم همسرش
۸۵	روش هایی برای جلوگیری از گناهان مقدماتی
۸۹	صورت دوم: انتقال اسپرم مرد اجنبی به رحم زن اجنبی
۹۰	مقام اول: حرمت تلقیح اسپرم مرد اجنبی به رحم زن اجنبی
۹۱	بعضی فتاوی علمای اهل سنت و شیعه
۹۱	فتاوی بعضی از علمای اهل سنت
۹۲	نقدی بر دیدگاه علمای اهل سنت
۹۳	فتاوی فقهای شیعه در حرمت تلقیح مصنوعی
۹۵	ادله حرمت تلقیح اسپرم مرد اجنبی به رحم زن اجنبی
۹۵	دلیل اول: آیات
۱۰۳	دلیل دوم: روایات
۱۳۵	دلیل سوم: سیره متشرعه

۱۳۷	دلیل چهارم: قاعده احتیاط
۱۳۸	توهم دلالت بعضی روایات بر جواز و جواب آن
۱۳۹	مقام دوم: فرزند به دنیا آمده ملحق به کیست؟
۱۴۳	صورت سوم: انتقال تخمک زنی به رحم زن عقیم
۱۴۵	صورت چهارم: تلقیح در رحم حیوان با اسپرم انسان
۱۵۰	صورت پنجم: انتقال تخمک حیوان ماده در رحم زن نازا
۱۵۲	صورت ششم: انتقال تخمک زن به رحم حیوان ماده
۱۵۳	صورت هفتم: گرفتن اسپرم حیوان نر و انتقال به رحم حیوان ماده
۱۵۳	صورت هشتم: تلقیح اسپرم یا تخمک از گرده نباتات
۱۵۵	قسم دوم: تلقیح مصنوعی در خارج رحم
۱۵۵	صورت اول: انعقاد نطفه در بیرون رحم و انتقال به رحم صاحب تخمک
۱۵۶	صورت دوم: انتقال نطفه در بیرون رحم و انتقال به رحم همسر دیگر مرد
۱۵۶	صورت سوم: انتقال نطفه منعقدشده به رحم زن اجنبی
۱۵۷	صورت چهارم: انتقال نطفه منعقدشده از منی مرد و زن اجنبی به رحم زن
۱۵۷	صورت پنجم: انعقاد نطفه فرزند از اسپرم مرد با تخمک حیوان
۱۵۸	صورت ششم: انعقاد نطفه حیوان نر با تخمک زن
۱۵۹	قسم سوم: تلقیح و تولید در خارج رحم
۱۵۹	صورت اول: انعقاد نطفه از اسپرم مرد و تخمک همسر
۱۶۰	صورت دوم
۱۶۱	صورت سوم: تلقیح بین اسپرم انسان و تخمک حیوان یا برگرفته از گرده گیاه
۱۶۵	فصل ششم: فروع مرتبط با تلقیح مصنوعی
۱۶۵	فرع اول: فریز اسپرم مرد و تلقیح آن بعد از فوت در رحم همسر
۱۶۶	قول اول: جواز تلقیح مطلقاً

- ۱۶۶ قول دوم: حرمت تلقیح مطلقاً
- ۱۶۶ قول سوم: تفصیل به جواز در ایام عدّه و حرمت بعد از عدّه
- ۱۶۷ فرع دوم: فریزکردن نطفه زن و شوهر و بعد از فوت شوهر انتقال به رحم زن
- ۱۶۹ فرع سوم: انتقال نطفه فریزشده زن و شوهر به رحم زن اجنبی
- ۱۷۰ فرع چهارم: تلقیح به اسپرم مردی مجهول
- ۱۷۱ فرع پنجم: تلقیح اسپرم مرد با هسته اصلی تخمک همسر و سیتوپلاسم زن اجنبی
- ۱۷۵ فرع ششم: تلقیح اسپرم شوهر به رحم زن حائض
- ۱۷۵ ادله حرمت وطی زن حائض
- ۱۷۷ دلیل جواز تلقیح اسپرم مرد به رحم زن حائض
- ۱۸۴ فرع هفتم: ابهام‌هایی در جواز اجاره رحم برای حفظ جنین
- ۱۸۵ ذکر چند فتوا در جواز انتقال جنین به رحم زنی دیگر
- ۱۸۹ ابهام اول: تعیین مدت اجاره
- ۱۸۹ ابهام دوم: تعیین مبلغ اجاره
- ۱۸۹ چند پاسخ به هر دو ابهام
- ۱۹۱ ابهام سوم: منفعت‌داشتن مورد اجاره برای موجر
- ۱۹۳ ابهام چهارم: مورد اجاره، مزاحم با حق دیگری نباشد
- ۱۹۴ ابهام پنجم: مورد اجاره مانع تکلیف شرعی نباشد
- ۱۹۷ فرع هشتم: انتساب فرزند تلقیحی به مرد صاحب اسپرم
- فرع نهم: فرزند به دنیا آمده از رحم غیر، ملحق به زن صاحب تخمک است یا به زن صاحب رحم
- ۲۰۰ رحم
- ۲۰۱ اقوال چهارگانه در الحاق فرزند تلقیحی
- ۲۱۱ ادله الحاق فرزند به صاحب رحم و پاسخ آن‌ها
- ۲۱۲ استدلال به آیه ظهار

۲۲۸	ادله الحاق فرزند به صاحب تخمک
۲۳۳	فرع دهم: حکم عدم محرمیت بین زن صاحب رحم با فرزند تلقیحی
۲۳۴	سه وجه برای محرمیت زن صاحب رحم با فرزند تلقیحی و جواب آن
۲۳۴	وجه اول: قیاس این مورد به محرمیت باب رضاع و شیردادن
۲۳۵	وجه دوم: قول به اولویت
۲۳۶	وجه سوم: شیردادن زن صاحب رحم به فرزند تلقیحی
۲۳۷	شرایط شش گانه محرمیت در باب رضاع
۲۳۹	فرع یازدهم: روش تشخیص دو نوزاد مشتبه از رحم تلقیحی
۲۴۲	توضیح چند نکته در قرعه
۲۴۲	نکته اول: ادله حجج قرعه
۲۴۲	دلیل اول: قرآن
۲۴۳	دلیل دوم: روایات
۲۴۳	دلیل سوم: اجماع
۲۴۴	دلیل چهارم: سیره عملی و بنای عقلا
۲۴۴	نکته دوم: محل جریان قرعه
۲۴۵	فرع دوازدهم: عدم محرمیت دو نوزاد مختلف از رحم تلقیحی
۲۴۶	فرع سیزدهم: محرمیت نوزاد تلقیحی به مرد صاحب اسپرم و زن صاحب تخمک
۲۴۷	مقام اول: محرمیت فرزند با مرد صاحب اسپرم
۲۴۸	مقام دوم: محرمیت فرزند با زن صاحب تخمک
۲۵۰	فرع چهاردهم: حکم انتقال نطفه زن و مرد اجنبی به رحم همسر مرد
۲۵۱	فرع پانزدهم: محرمیت مرد به فرزند همسرش که از اسپرم اجنبی به دنیا آورده
۲۵۵	فرع شانزدهم: اقل حمل و اکثر حمل در تلقیح مصنوعی
۲۵۶	اقل و اکثر حمل در حمل تلقیحی

- فرع هفدهم: جواز یا عدم جواز بیرون آوردن نوزاد تلقیحی و غیر تلقیحی از رحم مادر یا رحم
 ۲۵۸ اجاره‌ای
- فرع هیجدهم: اشکالاتی بر جواز خرید و فروش اسپرم و تخمک
 ۲۶۴
 مقام اول: اشکالات بر خرید و فروش اسپرم مرد و جواب آن‌ها
 ۲۶۵
 اشکال اول: نجس بودن اسپرم
 ۲۶۵
 دلیل اول: آیات قرآن
 ۲۶۶
 دلیل دوم: روایات
 ۲۶۷
 دلیل سوم: شهرت علما
 ۲۷۰
 اشکال دوم: عدم مالیت اسپرم مرد
 ۲۷۴
 مفهوم مالیت
 ۲۷۵
 اشکال سوم: عدم مالکیت
 ۲۷۸
 مقام دوم: چند اشکال بر خرید و فروش تخمک زن
 ۲۸۰
 اشکال اول: نجاست
 ۲۸۰
 اشکال دوم: عدم مالیت
 ۲۸۰
 اشکال سوم: عدم مالکیت
 ۲۸۱
 فرع نوزدهم: نفقه فرزندان تلقیحی در رحم زن با کیست
 ۲۸۱
 فرع بیستم: نفقه خود زن حامله به تلقیح نطفه غیر
 ۲۸۸
 فرع بیست و یکم: عده زن در ایام حاملگی به اسپرم مرد اجنبی
 ۲۹۲
 فرع بیست و دوم: سقط جنین در تلقیح مصنوعی و دیه آن
 ۳۰۰
 فتوای محقق در شرایع و توضیح صاحب جواهر
 ۳۰۲
 فرع بیست و سوم: احکام خلقت دوقلو و چندقلو
 ۳۰۵
 فرع بیست و چهارم: راز همسان و ناهمسان بودن دو یا چندقلوها
 ۳۰۹
 تفاوت دوقلوهای همسان و ناهمسان
 ۳۱۰

۳۱۳	فصل هفتم: پی‌نوشت‌های توضیحی
۳۱۳	شماره یکم از فصل اول: توضیحی درباره «لا رهبانیه فی الاسلام»
۳۱۴	شماره دوم از فصل اول: در بحث سنت رسول خدا ﷺ چیست؟
۳۱۷	شماره سوم از فصل سوم: قواعد فقهیه و اصول عملیه
۳۱۷	شماره چهارم از فصل سوم: چند حدیث مرتبط با قاعده «الولد للفراش و للعاهر الحجر»
۳۱۸	یک شبهه و جواب آن
۳۲۱	شماره پنجم از فصل پنجم: عدم بطلان نماز در ملک غصبی حسب قواعد اصولیه
۳۲۵	شماره ششم از فصل پنجم: چند نکته در قاعده لا حرج
۳۲۸	شماره هفتم از فصل پنجم: دیدگاه ائمه‌الله مؤمن در تأیید حرمت افراغ منی در رحم زن اجنبی
۳۳۰	شماره هشتم از فصل پنجم: وثاقت و اعتبار احمد بن محمد عیسی و پدرش محمد بن عیسی
۳۳۱	شماره نهم از فصل ششم (فرع هفتم): نمونه قرارداد اجاره رحم زن، مصوبه مجلس شورای اسلامی
۳۳۱	الف) متعادین و....
۳۳۲	ب) نحوه پرداخت اجرت (مال الاجاره)
۳۳۲	ج) شروط و الزامات
۳۳۴	د) داوری
۳۳۴	ه) مستندات
۳۳۵	شماره دهم از فصل ششم (فرع هشتم): حدّ مساحقه (عمل جنسی زن با زن)
۳۳۸	شماره یازدهم از فصل ششم (فرع دهم): شرایط محرمیت رضاعی

۳۴۶	شماره دوازدهم از فصل ششم (فرع یازدهم): روایات حجّیت قرعه
۳۴۸	شماره سیزدهم: از فصل ششم (فرع یازدهم): موارد قبول قرعه نزد عقلا
۳۵۰	شماره چهاردهم: از فصل ششم (فرع یازدهم): موارد عدم جریان قرعه
۳۵۰	مورد اول: در شبهات حکمیه
۳۵۰	مورد دوم: در شبهات موضوعیه برائت است نه قرعه
۳۵۱	مورد سوم: در اطراف علم اجمالی عمل به احتیاط است نه قرعه
۳۵۲	موارد استثنایی از احتیاط
۳۵۴	شماره پانزدهم از فصل ششم (فرع شانزدهم): اقل و اکثر حمل
۳۵۶	شماره شانزدهم از فصل ششم (فرع هفدهم): تفاوت بین تعارض و تراحم
۳۶۰	شماره هفدهم از فصل ششم (فرع نوزدهم) نفقه فرزند و زن
۳۶۱	توضیحی در نفقه زن بر شوهر
۳۶۲	نفقه خویشاوندان
۳۶۳	مقدار نفقه
۳۶۳	تفاوت بین نفقه زن و نفقه خویشاوندان
۳۶۴	شماره هیجدهم از فصل ششم (فرع بیست و یکم): عدم لزوم عدّه در زنا

۳۶۷ کتابنامه